СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 24. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 30. січня, 1929.

VOL. XXXVII. No. 24. Jersey City, N. J., Wednesday, January 30, 1929. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ КУЛИДЖ ЗАКЛИКУЄ ДО ОЩАДНОСТИ

БО ІНАКШЕ НЕ БУДЕ ДОБРОБУТУ. РОЗПОВІДАЄ ПРО ОЩАДНІСТЬ З БОКУ СВОЄЇ АДМІНІСТРАЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 29. січня. — Президент Кулидж говорив на зборах правительственних бизнесових організацій про економію своєї сім і пів літної адміністрації. Він зазначив, що коли обняв владу, видатки буджетові виносили 5 білионів долярів, а крому того треба було виплатити один біліон титулом процентів від довгів. В той час довги Злучених Держав виносили $24,000,000,000.

В 1927 році буджет виносив вже тільки $3,000,000,000, а за час адміністрації Кулиджа зменшився державний довг на $6,667,000,000.

А роки 1928 і початок 1929 року виказують, що сталева та залізна промисловість збільшили продукцію вдвоє, а всі инші фабрики о 60%. Промисловість стоїть тепер на небувалій досі висоті. Ощадности зросли з $16,500,000,000 в 1921 році до $28,000,000,000 в 1928 р.

Але все таки Злучені Держави мають ще сплатити довг в сумі 17 білионів долярів. А кромі того видатки державні зростають з кождим роком. Удержання урядів виносило в 1921 році $3,900,000,000, а в 1927 р. виносили вже $7,931,000,000. Цей послідний видаток є великою небезпекою, що може довести державу до катастрофи. Тому, каже Кулидж, уряд мусить взятися за всяку ціну до як найбільшої ощадности.

ГУВЕР ОПРОКИДУЄ.

НЕМА НІЯКОГО НЕПОРОЗУМІННЯ МІЖ НИМ І КУЛИДЖОМ.

ВАШИНГТОН, 29. січня. — Вибраний президент Герберт Гувер переслав през. Кулиджови телеґраму, в якій доносить, що він не мав ніякої розмови з послом Бриттеном і не висказувався в ніякий спосіб в справі будови крулляків.

Бриттен подав вчора кореспондентам, що він чув від Гувера, що вибраний президент є за будовою крулляків і то такою, щоби кождого року будувати 5 крулляків. Знову през. Кулидж глядить на цю справу інакше.

ВИТАЮТЬ ГЕРОЇВ.

МАСИ НАРОДА СТОЯТЬ ПО БОКАХ ВУЛИЦЬ.

НЬЮ ЙОРК, 29. січня. — Вчора місто віддало честь героям-морякам, що виратували серед бурі 32 моряків з потопаючого корабля „Флорида". Капітана Фрайда, головного офіцира Меннінга і вісьмох моряків наділено медалями й обдарено сумою $12,000. Кажуть, що вони одержать ще більшу суму в подарунку.

До обдарованих говорив мейор Вокер і инші.

БЕРД ВІДКРИВАЄ НОВІ ЗЕМЛІ.

АНТАРКТИКА, 29. січня. — Полярний дослідник Берд піднісся на літаку, щоби повести розсліди над підбігуновими водами і землями. Досліджуючи край короля Едварда, перелетів він ледяну барієру і побачив великий простір недослідженої досі землі, що має спростір на яких 10,000 кв. миль. Разом з тим відкрив він 14 верхів'я камінистих гір, які були покриті снігами і ледами.

СМИТ СТРІНЕТЬСЯ З ГУВЕРОМ.

МІЯМІ БІЧ, 29. січня. — Гувер, запитаний кореспондентами, чи стрінеться з бувшим говернором Смитом, своїм противником при президільних виборах, відповів, що був би дуже щасливим, колиб міг з ним побачитися.

Коли це донесли Смитови, послідний не дав ніякої відповіди. Аж пополудні почав Смит питати, де властиво живе Гувер, даючи до пізнання, що він подзвонить до нього.

ГВЕЙЛЕН І ЙОГО ШОФЕР.

НЬЮ ЙОРК, 29. січня. — Полісмен придержав шофера поліційного комішенера Гвейлена за те, що не придержувався приписів їзди. Шофер сварився з полісменом і той відставив його на поліційну станцію, де його випустили. Коли о тім довідався Гвейлен, заявив, що він їздить з тим шофером вже 12 літ і він ніколи ще нічим не провинився. Але тим разом він програв у нього ще заки він його буде розпитувати. А програв тим, що не повинувався приказам полісмена.

РУЗВЕЛТ ЗВІЛЬНЯЄ СУХІТНИКА.

ОЛБАНІ, 29. січня. — Говернор Рузвелт вже скористав зі свого права помилування й випустив на волю Вилєма Акерсона, котрий, маючи 16 літ, попав у тюрму за вбийство.

Акерсон просидів у тюрмі 10 літ і за той час поводив себе дуже примірно. Але набавився сухіт. Одинокий ратунок для нього це лікування поза тюрмою. Через те саме Рузвелт його уласкавив.

ЩО ДНЯ НОВИЙ ЛІТАК.

ДІТРОЙТ, 29. січня. — Фабрика літаків Форда збільшила в послідній році число своїх робітників з 500 на 1,200. В той спосіб фабрика буде в силі продукувати кождого дня один літак, почавши від дня 1. мая б. р.

СКІЛЬКИ АВТОМОБІЛІВ У СВІТІ?

ВАШИНГТОН, 29. січня. — Статистичне бюро подає, що з днем 1. січня 1928 року було в цілім світі 29,607,300 автомобілів, з чого на Злучені Держави припадає 23,262,183 автомобілів. З того є: 26,188,741 особових автомобілів, 4,314,177 тягарових, а 204,892 автобосів.

Один автомобіль припадає на 64 особи в світі, або на кожду пяту особу в Злучених Державах.

СВЯТО „ПРОСВІТИ" В СЯНОКУ.

Дня 7. грудня м. р. відбулося заходом філії „Просвіти" в Сяноку ювилейне свято „Просвіти" в салі місцевого кіна. Свято мало дуже піднесений настрій. На програму зложилися: вступне слово д-ра О. Жука, адвоката з Буківська, деклямація, хор читальні „Просвіти" в Сянаку під батутою д-ра В. Бладацького, гарно опрацьований реферат голови філії о. П. Андрейчика, пароха з Війського, та селянський хор з Новосельць під управою о. Ст. Менціńського, пароха з Новосельць. Саля була повна гостей місцевих та з провінції і з сусідніх повітів, як Коросно, Лісько й инших.

ПОЛІТИЧНЕ ВБИВСТВО В ПИОТРКОВІ.

Дня 2. січня вбили у Пйотркові Теоф. Яшковського, секретаря окр. ППС. Кажуть, що вбивство мало політичний підклад.

ЗВОРОТ ПРИРОДНИХ БОГАТСТВ АЛЬБЕРТІ.

Премієр Мекензі Кінг зробив 8 січня нову пропозицію звороту природних богатств провінції Альберті. Домінія звертає провінції всі її природні богатства і зобовязується платити їй по віки 562,000 долярів річно субвенції. Альберта має дати відповідь на сю пропозицію, скоро сойм її збереться на сесію.

ЗА УСЛУГИ ПОЛЬЩІ.

Москвофіли вже „виборили" собі ще одного члена до львівської Прибічної Ради. Довідуємося, що новим членом Прибічної Ради при державному комісареві м. Львова призначено львівського адвоката москвофіла д-ра Ол. Лисяка. Як бачимо, то „реальна політика" москвофілів святкує свої „тріюмфи" дуже скоро.

АНГЛІЯ БУДЕ ЩЕ ПОСИЛАТИ ЖНИВАРІВ.

Британське міністерство праці оповістило, що буде помагати жниварам, які повертали з Канади, виїхати до Канади. Зпочатку лютого будуть отворені два „центри випробування", де жниварі і взагалі люде, що хочуть емігрувати до Канади, мають відбути одномісячний курс корчування і їзди на тракторах. На курс будуть приняті тільки ті жниварі, що робили в Канаді щонайменше чотири, або пять тижнів. По укінченню курсу вони дістануть переїзд до Канади за оплатою двох фунтів (десять долярів). Міністерство сподівається підготовляти що місяця 1,300 емігрантів.

НОВІ ОБРАЗКОВІ СТЕМПЛІ В КАНАДІ.

Канадійський почтовий уряд видав нові образкові стемпли, найкращі, які яка країна доси видала. Кожда частина Канади має якийсь свій стемпель. На 1-долярівім стемплі є образ канадійського парляменту. На 50-центовім стемплі є образок корабля Блонож, що виграв в міжнародних рибацьких перегонах — комплімент для надморських провінцій. На 12-центових стемплях є міст в Квебеку, 20-центові стемпли дають образ поля, засіяного пшеницею. На 10-центовім стемплі є гори Брітіш Коломбії.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ.

PROTEST AGAINST POLISH OUTRAGES.

TREATMENT OF UKRAINIANS PROTESTED.

More than 2,000 American citizens of Ukrainian descent in Syracuse and Onondaga County today forwarded a resolution to Secretary of State Frank B. Kellogg and to the League of Nations in session at Geneva and to the Polish and German governments, protesting against alleged Polish treatment of Ukrainians in Galicia.

The resolution, adopted at a meeting at St. John the Baptist Church in S. Wilbur av., is signed by 22 delegates representing 11 Ukrainian organizations in the city. The meeting was presided over by Rev. Eustace Sydoriak, pastor of the church, and the resolution forwarded by John Pysnack, attorney for the protesting Ukrainians.

The meeting here was similar to scores of others held in many cities of the country by American citizens of Ukrainian descent, following reports of mistreatment by Polish police during the celebration of Ukrainian independence in Lemberg.

"Syracuse Journal", Thursday, January 3, 1929.

ПІРВАЛІ ЧИ ВТІКЛА?

16-літня донька крамаря Нухіма Фрая Ханця з Безмихової Долішньої шезла з хати. Рідня підозріває, що її вивезли насильно місцеві парубки, котрі віддавна чатували на її броду. Поліція не в силі ніяк відшукати, де жиле Ханця, яка тимчасом прислала два листи до суду в Лиску, з повідомленням, що їй добре живеться і вона не має наміру вертати до хати. Покинуто парубки з Безмихової обвинувачені у зведенні дівчини, сидять у вязниці і ждуть, заки вона сама особисто розяснить цю історію.

ЯК ПРОДАЮТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКУ ЛІТЕРАТУРУ.

Державне видавництво у Харкові продало 58 тисяч книжок на вагу по 20 копійок за 1 кільограм. Добре спродало! Бо при инших обставинах, хто знає, чи не довелосяб усе те добро палити.

ВІЙСЬКОВА ДЕРЖАВА.

Польське правительство мілітаризує всю державу. Майже половина доходів держави йде на військо. Міністрами стають генерали, гродеським старостою (директором поліції) у Львові став офіцир. Офіцир має прийти на становище воєводи. Тепер пишуть, що повітовими старостами і комісарами будуть іменувати офіцирів. Реформа судівництва перекине військових суддів до судів цивільних.

ПОЛЬСЬКИЙ ВИНАХІД.

До Варшави приїхав з Парижа польський інжиній Петро Едварді і привіз з собою валізу з важним якимсь військовим винаходом. На варшавському двірці сталося одначе йому нещастя. Хтось його валізу вкрав, а підставив иншу, наповнену деревом. Валізу мав Едварді відставити до польського генерального штабу.

КОНФІСКАТА ОСТАННЬОГО ЧИСЛА БІБЛІОТЕКИ „РЯСТ".

Коломийське старосство сконфіскувало й занило цілий наклад останнього числа бібліотеки „Ряст" (ч. 15. за грудень 1928 р.), а саме історичну повість І. Филипчака п. н. „За Сян!" частина І. (з кінця Х. і початку XI. ст., з лемківського життя).

ГРОМАДСЬКІ КЛАДОВИЩА.

Польське правительство зладило новий закон (ще не важний) про похорони і про реєстрацію причини смерти. Новий закон зобовязуваби громади мати окремі громадські кладовища для мерців, без огляду на їх віру. Нині кладовища є по найбільшій части власністю віроісповідних громад, котрі не приймають мерців инші віри, або й безвірних. На громадських кладовищах ховали би всіх тих, що не мають права до вічного супочинку на кладовищах віроісповідних громад. Проект ще мусить бути ухвалений радою міністрів і соймом.

НІМЦІ РОСТУТЬ.

Приборкана і спутана антантою Німеччина не подається. Німці засукали рукави і взялися до роботи, щоби відискати назад повну власновільність і свою давну позицію в світі. Покищо їх збруєю у тій новій війні з антантою є їх промисл і їх торговля. У тім Німеччина вже геть перейшла своїх воріжь. Минулого року німецьких товарів пішло за кордон Німеччини більше, як ішло перед війною. В першій половині минулого року Німеччина вивезла за 2,428 мілионів долярів, в тім самім часі 1913 року лише за 2,405 мілионів.

Між людьми є так, що чим хто більший богач, тим більше шанують його, тим більше приятелюють із ним, тим більше поступаються перед ним. Так само є між народами і між державами. Тепер вже й воєнні вороги Німеччини зачинають коло неї один по одним тупцювати та пробувати, чи жити в приязни з Німеччиною не було би ліпше ніж з воєнними союзниками.

СМЕРТЬ ЗА ВЛАСНУ КУРКУ.

В Ляшках Мурованих коло Львова жив господар Тут з жінкою, трома доньками і малим синком. Був чесний хлоп і роботящий. Відколи нагнав з хати найстаршу доньку, бо пішла на безпутте і робила йому сором, жінка стала Тутакови дошкулювати. Коли вернув до хати по цілоденній роботі, не мав що їсти, бо жінка для нього нарошне не варила. Звичайно бігала до Львова до доньки. Коли раз вечером вернули до хати, вона зі Львова, він з роботи, попросив, щоби дала йому що їсти, бо нині він в устах ще не мав нічого. Коли Тутак не дістав нічого, тоді приказав наймитови спіймати і зарізати курку. Тутакова розкричалася, вилляла мужа останніми словами і вийшла з хати. Наймит зварив курку і половину з'ів з господарем. Тутак ліг спати. Коли вернув, приказала Тутакова з сокирою і кажучи: „вже більше не будеш їсти моїх курок!" зарубала його на смерть. Розбудив наймита і сказала йому: „Пан їв курки, а ти будеш їсти пани!" Тутакова сама зголосилася до поліції. Поліція відставила її до львівської вязниці.

ТРОЦЬКОГО БУДУТЬ СУДИТИ

ДЛЯ ЦЬОГО ЙОГО ПРИВЕЗУТЬ ДО МОСКВИ. РОБІТНИЧІ МАСИ ВТЯГАЮТЬСЯ В БОРОТЬБУ МІЖ СТАЛІНЦЯМИ І ТРОЦЬКІСТАМИ.

КОВНО (Литва), 29. січня. — З Москви повідомляють, що там готуються судити Троцького. Що йому загрожує, ніхто не знає. Але з того, що для покарання перевозять його у Москву, можна думати, що йому загрожує вязниця.

Тепер все більше сумніваються, чи Сталін дозволить Троцькому вийхати за кордон, чого Троцький найбільше бажає. Троцького везуть під силькою охороною. На більших залізничих стаціях поставлені значні військові відділи для охорони спокою.

У Харкові, Москві, Петрограді та в инших більших містах і заводських районах робітники ухвалюють на мітінгах резолюції-протести, вимагаючи припинення масових арештів троцькістів. Але ще більше резолюцій ухвалюють в обороні Сталіна, що підтримують заходи його в „боротьбі з контрреволюційними намірами троцькістів".

Сталінці в своїх резолюціях вимагають виключення з комуністичної партії кенадійних членів. Центральний Комітет партії вже почав нову чистку партії, що може закінчитися новим виключенням з неї багатьох тисяч троцькістів. Таксамо будуть викидати з партії й тих, що запідозрені в правій опозиції, або що неактивно підтримують Сталіна.

ПОЛЬСЬКИЙ КАБІНЕТ ЛЕДВИ УТРИМАВСЯ.

ПРИ ГОЛОСОВАННІ ПЕРЕРІШОВ БІЛЬШІСТЮ ЛИШЕ 11 ГОЛОСІВ. СОЦІЯЛІСТИ СТРИМАЛИСЯ ВІД ГОЛОСОВАННЯ. ЩОБИ ВРАТУВАТИ ДИКТАТУРУ ПІЛСУДСЬКОГО.

ВАРШАВА (Польща), 29. січня. — Міністерство Пілсудського-Бартля ледви не пішло до димісії, коли національсти поставили домагання уступлення міністра справедливости Цара. При голосованню над цим внеском за ним було 86 голосів, а проти 97.

При голосованню виявилося, що міністерство має підтримку лише зі сторони групи правительственного блоку, бо соціялісти, радикали й селянська партія стрималися від голосования. Напад на правительство викликало розвязання президентом республики верховного суду. Зробив це міністер Цар на підставі закона, про реорганізацію польського судівництва, який дає міністрови право на протязі двох років звільняти суддів.

Цей закон увійшов у силу з першого січня. Не зважаючи на те, що сойм ухвалив постанову про відрочення цього закона, він набрав сили, бо остання ухвала сойму ще не була на обговоренню сенату.

Перед голосованіем недовіря міністрови Царови премієр Бартель заявив, що разом з Царом подається до димісії увесь кабінет. Соціяліст Недзялковський заявив, що тепер не час доводити міністерство до кріза, а тому соціялісти, що ворожі режімови Пілсудського, стрималися від голосования. Це вратувало уряд Бартля.

Перший раз з часу відкриття сойму в березні минулого року всі міністри, з виїмком Пілсудського, були на засіданню сойму.

АМАНУЛА ЗНОВУ ПНЕТЬСЯ НА ПРЕСТІЛ.

ЙОГО ПІДТРИМУЄ БІЛЬШІСТЬ АФГАНСЬКИХ ПЛЕМЕН. ЧУЖИНЦІ ВИЇЗДЖАЮТЬ З КАБУЛА. ДНІ ВЛАДИ ГАБІБУЛИ ВВАЖАЮТЬ ПОЧИСЛЕНИМИ.

БОМБЕЙ (Індія), 29. січня. — Афганський консулят повідомляє, що Аманула знову проголосив себе еміром Афганістану. Свою тимчасову столицю він основав у Каданарі, звідки буде керувати военними операціями проти Кабулу.

Багато вождів рідних племен зголосили свою підтримку Аманулі й посилають йому на піддержку свої війська. Тепер Аманула концентрує їх, щоби в короткім часі розпочати наступ на Кабул.

Нечисленні чужинці, що ще залишилися в столиці Афганістану, Кабулі, готуються до виїзду звідти, бо стає небезпечно залишатися там довше.

РЕПРЕСІЇ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

ВІЦЕКОРОЛЬ ІНДІЇ ЗАЯВИВ, ЩО БУДЕ РІШУЧЕ БОРОТИСЯ ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОЇ ПРОПАГАНДИ В ІНДІЇ.

НОВІ ДЕЛІ (Індія), 29. січня. — Віцекороль Індії в престольній промові при відкритю краєвого парляменту виступив гостро проти большевиків. Уряд вирішив повести рішучу боротьбу з комуністами в Індії. Дальтого будуть конфіскувати всі засоби, що їх отримуватимуть большевики для своєї пропаганди.

Комуністів, що не є народженими в Індії, або які не є британськими підданими, висилатимуть з Індії. Такий закон ухвалив краєвий парлямент ще минулого року. Тепер очікують нових і більше драстичних заходів проти комуністів.

КІНЕЦЬ ДРУЖБІ.

ДОГОВІР ПРИЯЗНІ МІЖ ІТАЛІЄЮ ТА ЮГОСЛАВІЄЮ НЕ ПОНОВЛЕНИЙ.

РИМ (Італія), 29. січня. — Італійські газети зазначають, що саме тепер скінчився останній термін поновлення Італійсько-югославянського договору дружби. Цей договір проіснував всього пять років і тепер відновити його буде трудно.

В договорі зазначено, що переговори про його продовження мусять початися не пізнійше як за рік до упливу пяти років, на який час він підписаний. Але таких переговорів ніхто не роспочинав.

НЕСПОКІЙ НА КОРДОНІ ІРАКА.

БАСРА (Ірак), 29. січня. — Тут одержано відомости, що на кордоні Ірака скупчилося 600 Арабів з племени Вагабі, котрі готуються атакувати англійські володіння в Іраку.

Проти Вагабі приготовані англійські військові літаки та броневі авта, щоби відбити напад Арабів.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

За оголошення редакція не відповідає

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery

Адреса: „SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N.

КОЛЯДА І РІДНА ШКОЛА

Кінчиться місяць січень, а з ним і той час, який ми звикли по традиційному звичаю присвячувати призадумі над рідним краєм. Бо саме підчас Різдвяних Свят завертають старі імігранти думками під рідну стріху. Саме в той час пишуть листи з побажаннями до оставшої на рідній землі рідні й знакомих, та одержують такі письма з краю і читають їх своїм тутродженим дітям, оповідаючи про своє рідне село, рідню, а з тим і про те горе, що зависло над старим краєм під польською кормигою.

Місяць січень — це час сентименту для рідної землі. Тому саме призначено цілий цей місяць на Рідну Школу. В той спосіб хотіли ми задокументувати, що й тут, на землі другої нашої вітчини, Рідна Школа — це найважніша для нас культурна справа. Для неї присвятили ми отже найкрасший місяць, коли то звичайно йдуть з Америки найбільші жертви до старого краю для наших рідних і знакомих і на боротьбу за визволення нашої землі.

І сього року збирали ми жертви на Рідну Школу. Але з того, що досі знаємо, виходить, що ті жертви будуть менші, як це було іншими роками. Мабуть загально думано, що тепер перебуває серед нас делєгат Рідної Школи і збирає жертви, то й можна тим разом відмовитися від коляди на Рідну Школу, а призначити її на іншу ціль, або взагалі її не дати. Це й причиною того, що досі так мало чути про Різдвяну Коляду на Рідну Школу. Так хочемо думати, бо не хочемо припускати що гіршого.

Писати про потребу допомоги Рідній Школі річ злишна. І над тим нема чого розписуватися, що Рідна Школа все тішилася найбільшою загальною симпатією серед загалу нашого робітництва в Америці. На Рідну Школу все йшли найбільші жертви. Так повинно остати далі. Принаймні так довго, доки живуть ті, що своїми ногами ступали колись по рідній землі, що на ній зросли і виховалися. Доки ще живе це наше старе покоління, доки ще святкуємо й саме Різдво на старокраєвий лад, доки ще живими остали в нас спомини про рідну землю, хай і живою остане далі наша допомога многострадальному рідному краєви, а серед тої допомоги хай Рідна Школа задержує далі те почесне місце, яке вона завше у нас мала.

Якраз ми, українські робітники в Америці, зрозуміли доперва тут, що значить просвіта й школа. Ми пізнали вже силу тої збруї, що сильніша машинових крісів, тенків і гармат. Тому повинні ми достарчати рідній землі тої збруї, щоб, узброївшись у неї, рідний край міг видержати ворожий наступ на українську культуру й українську душу і побідити.

Д-р Остап Грицай.

ЩО ЇМ У ГОЛОВІ

Кілька заміток на адресу рутенських епископів у Галичині.

Ще не призабувся гаразд скандал, викликаний недавно ганебним виступом перемиського епископа Коциловського підчас коронації ікони Богородиці в Самборі, а вже чуємо про новий, рівно скандальний, рівно неймовірний наступ на українство рутенського епископа в Станиславові. Коциловський накинувся, як відомо, — підчас самої проповіди о. С. Кульчицького в набитій народом церкві на проповідника, візвавши його злізти з амвону за те, що о. Кульчицький згадав у своїй проповіді релігійну ревність немилого епископам письменника Андрія Чайковського. А тепер ославлений станиславівський інквізитор, фанатик і духовний терорист еп. Хомишин, накинувся зі своєю середновічною „анатемою" **на — стінний календар „Рідної Школи"!** От, що тим рутенським епископам під теперішню хвилю в голові! І що це ніякий жарт, ніяка сплетня й поголоска, тільки дійсність, на це доказом ось така інформація, поміщена між дописами в останньому числі перемиського **„Українського Голосу"** з д. 13. грудня 1928 р.:

> **„Станиславів.** — Наш епископ звісний зі своїх подвигів, які находять свій вираз у всяких „анатемах". Та вже остання анатема, в 25 році свого епископства, є того рода, що кожний здвигає раменами... Цим разом упав жертвою епископської непоміркованости... стінний календар „Рідної Школи"... За що? А за те (не смійтеся!), що на календарі поміщений православний календар і то на другім місці — а римо-католицький на третім місці. Взагалі православного календара не вільно поміщати і забороняється окремим розпорядком до духовенства уживати таких календарів — себто календара „Рідної Школи". З цього розпорядку визирає хора душа, якої недуга обявляється у сліпій ненависти до православних Українців. Але вільно епископові мати синдиком адвоката-жида, то вільно Українцям греко-католикам помістити і календар православних Українців. В цій справі мали нараджуватись цими днями наші декани. — Коли це пишу, ще не маю вістки, що врадили, але ледви, чи з тих нарад щось путнього вийшло, бо в нас духовенство живе під терором кількох непоміркованих фанатиків". (Редакційну замітку пропускаю, бо вона відноситься тільки до епископського синдика).

Стільки поки-що дописувач перемиського часопису. Його редакція обіцює забрати голос у справі „викляття" стінного календаря „Рідної Школи" в найближчім числі. І надіймося, що це буде голос мужнього протесту проти нового зразця середньовічної темряви, щиреної тепер рутенськими епископами в Галичині на шкоду й сором нашій національній справі. Бо в якім же світлі являється тут національна свідомість і патріотизм українського епископа — отже одного з тих людей в народі, що в силу свого становища покликані і зобовязані до національного проводу — коли він замість допомагати поширенню доцільних видань такої першорядної національної інституції, як „Рідна Школа", кидає на неї без ніякої фактичної основи кумедні середновічні „клятви"? Я кажу: без ніякої фактичної основи, бож як далеко сягає наша память, то наші (й найбільш католицькі) календарі все поміщували список православних свят і з правила на другому місці, перед римо-католицькими, бо вони нам, хочби з уваги на наше історичне минуле, ближчі ніж чужинецькі латинські. І це певно, що через те ніхто ще не став православним, — затеж багато скорше стало ширитися православя в нас під впливом усякого рода скандальних виступів рутенських епископів проти наших національних святостей. Справді — поміщування православних свят в наших календарах це щось таке по собі байдужне й нікому ні на волос нешкідливе, що просто не доводиться і шкода говорити серіозній людині про це. Воно булоб инакше, колиб нпр. стінний календар „Рідної Школи" помістив при тім якісь агітаційні написи в користь православя або малюнки якихось православних достойників, відомих з ворожнечі до нас. Але хіба „Рідній Школі" щось подібне на думці?! Їїж стінний календар це дуже гарно виконаний плякат культурно-просвітної інституції, ціллю якого є звертати увагу наших людей на установи „Рідної Школи". Те, чи православні свята тут узагалі є, і чи їх список перед чи після римо-католицьких свят — цеж в цім випадку дурниця четверторядного значіння, якою може журитися хіба тільки така людина як еп. Хомишин.

Подивімся тільки.

З пяти, поміщених в календарі світлин, показує нам перша мужеську учительську семинарію „Р. Ш." у Львові (вул. Театинська ч. 10), друга руханкові вправи учеників гімназії „Р. Ш." в Яворові, третя захоронку „Р. Ш." в Ходорові, четверта курс шиття і крою „Р. Ш." в Белзі, а прегарна пята свято львівських шкіл Т-ва „Р. Ш." на площі „Сокола-Батька" 1928 р., а саме грандіозну сцену загальних вправ. Аж радується серце, коли дивитися на ці любі лиця нашої рідної української молоді, згуртованої „Рідною Школою" під стягом спасенної праці во благо душі й тіла! І промінь радісної надії розпромінює тебе, якщо погадаєш, що ця праця у краю іде все вперед і вперед, що виховується там завдяки „Рідній Школі" покоління нового українського громадянства, з якого не вийдуть уже киринники національної роботи й ворожі народові епископи, а трудженики для добра народу й вітчини. І тому цінне воно, щоб такі стінні календарі „Р. Ш." знайшлися в кожній українській хаті. Щоб кожний з нас читав що-дня написи на них, з яких перший такий:

> „Гріш, що даш на рідні школи,
> Не пропащий гріш ніколи.
> Вернеться, зросте він згодом
> В міліони між народом.
> А віддасть його Вкраїні
> Молоде те покоління,
> Що у рідній вчилось школі
> Добувати долі-волі".

А другий: „Народ, що хоче жити, мусить мати свою рідну школу й рідного вчителя. Рідна школа — це основа всіх культурних і матеріяльних цінностей. Вона наближує народ до його найвисшої мети". Далі: „Боротьба за рідну школу — це боротьба за життя нації". Та: „Спішіть під прапор „Рідної Школи"! Два останні тексти — це короткі інформації про теперішний стан установ „Р. Ш." От і все! Не богато воно там про себе, але як на стінний календар доволі, і доволі його як щоденної пригадки для кожного Українця, в хаті якого цей календар найдеться. Особливож у наших хліборобів і на еміґрації. І здавалосяб, що тепер громадянський обовязок кожного з нас і самому купити календар „Рідної Школи" і других намовляти купувати його та усувати по своїм силам пригагідні труднощі у пропаґандній праці в користь цеї національної інституції. Та тутже як грім з ясного неба — анахтема, прокляття і преосвященні громи! Не Лях прокляв стінний календар „Рідної Школи", не ляцький кат хоче його спалити на ринку в Станиславові — ще може і в присутности папського леґата простісько з Риму — а рутенський епископ. Мужицький син, Гриць Хомишин, вигодуваний тяжким хлібом народу на те, щоб тепер, приодівши колишнього Гриця у преосвященні ризи, виклинав народні інституції, ганьбив перед цілим світом національні святощі народу тай ґвалтом проступав хижим ляцьким вовкам дорогу в нашу рідну церкву. Ляцькі, чеські, югославянські, німецькі, французькі і які хочете европейські епископи виголошують пропамятні промови в честь і користь національних інституцій, влаштовують великі національні збірки для них і благословлять їх великопастирським благословенням. Пригадаймо собі тільки Бандурських, Теодоровичів, Штрасмаєрів, кардиналів Мерсіє і инщих. А наш рутенський владика, після того, як вивчився за мужицький хліб на самого епископа, береться проклинати все, що народнє. Прокляв Франка, прокляв українську мову, прокляв революціонерів, а **тепер проклинає труд „Рідної Школи"!** Нашеж духовенство, яке вже від ряду літ дивиться на інквізиторський режім своїх епископів, не зуміло досі виявити відпору і не всилі було оборонити перед ними ні себе (целібат) ні народу (конкордат)!

А це провина проти всеї української суспільности.

Нехай, що в нинішній Галичині ще надто живі заповіти Франкового духа та духа Героїв революційного Листопада, щоб свідома галицька людина брала серіозно Донкішотіяду проти календаря „Рідної Школи". Але рутенський раб, якого ще в Галичині повно, все таки готов застрашитися владичої анахтеми, і може не одна лепта на календар „Р. Ш." через те пропаде. А шкода кожного сотика, бо як наше громадянство на неї не дасть, то преосвященний проскріптор — певно ні. Ось в листопаді м. р. місцевий кружок „Рідної Школи" в Устю епископськім вислав до еп. Хомишина через Гол. Управу „Р. Ш." у Львові письмо з просьбою, щоб він при парцеляції ерекціональних ґрунтів (116 морґів) виділив для кружка „Р. Ш." в Устю еп. 4 морґи поля на дотацію учителя приватної української школи в Устю, а 2 морги під дослідні поля „в цілі ширення між доколичним нашим селянством найновіших здобутків агрікультури". Як бачимо, тут уже тільки сама прекрасна і преважна національна ціль: „Рідна Школа" в її змаганню ширити культуру між селянством. Тут уже нема православя ні з правого ні з лівого боку, тут тільки культурний інтерес нації. І щож на це наш Преосвященний? Читайте відповідь Еп. Ординаріяту. Ось вона: — **Ч. 519 Ф. К. Всеч. о. Ізидор Ганкевич, парох в Устю епископськім, через уряд парохіяльний в У. еп. Епископський Ординаріят поручає отсим Вашій Всечесности заудїлити до відома П. Т. Старшині Кружка Рідної Школи в Устю еп., що не є в можности сповнити прошення Старшини Кружка з д. 16. XI. с. р. в справі відступлення ерекційного поля в ціли дотації учительства і на дослідні поля. Від Еп. Орд. Станиславів, 5. XII. 1928 р. † Григорій вр. еп".**

Значить: не є в можности! Хитре старопапське „Non possumus" вилізло тут ще раз, але в українській формі: не є в можности. Затеж Преосвященні є в можности кидати хочби і два рази на день — пекольні анахтеми на Рідну Школу, навіть із приводу стінного календаря. Ось вам це один яскравий зразець духовного проводу рутенських епископів в Галичині. Ось їх робота, за яку їх оплачується сумами, що вистарчилиб на повне покриття потреб цілого ряду таких Кружків Р. Ш., як той в Устю еп. Та ті поступки епископів будуть мати і добрі наслідки. Наш нарід зачне скорше приходити до розуму, а тоді і **на розум** поговорить зі своїми рутенськими епископами.

ПОШУКУЄМО 60 УКРАЇНЦІВ З $100.

УКРАЇНСЬКА ЖІНОЧА ГРОМАДА В АСТОРІЇ, ЛОНГ АЙЛЕНД, Н. Й., НЕ ВЕЛИКА, БО Й НЕВЕЛИКА ЦІЛА НАША ГРОМАДА. АЛЕ СЕРЦЕ НАШЕ, КОЛИ ХОДИТЬ О ЗАГАЛЬНУ НАРОДНУ СПРАВУ, НЕ МЕНШЕ ВІД СЕРЦЯ ДРУГИХ ВЕЛИКИХ ГРОМАД. ВОНО БЄТЬСЯ ЖИВО ЗА КОЖДИМ РАЗОМ, КОЛИ НАШ РІДНИЙ КРАЙ ВІДЗИВАЄТЬСЯ ДО НАС О ПОМІЧ.

А ДО ОРГАНІЗОВАННЯ ТОЇ ПОМОЧІ БЕРЕТЬСЯ У НАС І УКРАЇНСЬКА ЖІНКА. ТА, КОТРОЇ СЕРЦЕ ВСЕ БУЛО НАЙБІЛЬШ ВРАЗЛИВИМ НА ВСІ НАШІ БОЛІ І НЕЩАСТЯ. І ТИМ РАЗОМ ВОНА ВІДОЗВАЛАСЯ І ПЕРЕСИЛАЄ ЧЕРЕЗ СВОЮ ЖІНОЧУ ГРОМАДУ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ. ПЕРЕСИЛАЄ В ТІЙ ВІРІ, ЩО ВІДОЗВУТЬСЯ І ДРУГІ ЖІНКИ-УКРАЇНКИ В АМЕРИЦІ І ЗЛОЖАТЬ СВОЮ ЛЕПТУ НА ТУ ВИСОКУ І ТАКУ БЛАГОРОДНУ ЦІЛЬ. НАШУ ЖЕРТВУ ВИСЛАЛИ МИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

**OBYEDNANYE
P. O. BOX 411,
PHILADELPHIA, PA.**

БЕРНАРД ШОУ ПРО ПОДРУЖА.

Недавно при нагоді анкети спитали славнозвісного англійського письменника Бернарда Шоу, яка його думка про подружа? Шоу відповів: „Ніодин чоловік не сміє сказати правди про подружа, доки його жінка жиє, хіба тої, коли її так ненавидить як Стрінберг (славний шведський драматург), а я цього не роблю". Знаємо, що Шоу, який вже повних 30 літ є жонатий, жиє в добрій згоді зі своєю жінкою. Зрештою подруги в деччім ріжняться. Так примір Шоу є рішучий вегетаріянець, а його жінка радо їсть котлети і в присутности свого чоловіка. Йому то не дуже приємно, але не протестує.

В. Будзиновський.

ТІ, ЩО ЗНАЛИ ЙТИ НА СМЕРТЬ

(Історичне оповідання).

(7)

— Нас, в укріпленім таборі, приготованих на напасть? — додав другий.

— Отже бачите, — Кричевський тягнув далі. — Він прийшов від півночі. Нехай, від північного сходу, чи північного заходу. Мусівби гризти твердий горіх, та не знати, чи згризби. Але, якби він тепер, коли наші війска від Чорнобиля аж по Мозир стоять фронтом до північного сходу, і коли ми тут в тій кватирі радимо... Радзівіл появився від заходу і полудня, та вдарив на наші плечі? Чи ми остоялисьби?

— Пощо тратити час на пусту балачку! — відгризся Лянівський. — Радзівіл не птах. Його вояки і його гармати також не птахи, що непомітно перелетілиби простір між нами і ним, та щоби злетів за нашими плечима.

— Але як би так?

— То з нашого війска не лишиласьби жива душа. І без гармати вирізавби до ноги.

— Отже бачиш! — Кричевський аж крикнув. — Тепер оберну. Радзівіл, як провідає, що нас вислано проти него, буде дожидати нас від полудня, або від заходу, або від сходу. Чи можна подумати, щоби він міг ворога з України дожидати від півночи? Від Литви?

— Він знає, що ми не птахи! — відповів Лянівський.

— Але як би так? Як би ми непомітно зайшли поза Річицю і тоді, коли він тужно виглядає нас від Брачина, чи від Гомля, чи від Мозиря, неожидано вдарили на него від Литви? Якби так вдарили на него хочби тільки шаблями? Чи його гармати не опинилисьби в наших руках ще заки він встиг би обернути їх проти нас?!

Кричевський говорив з таким огнем, що всі вислухали його з запертим духом. І Лянівський вже не мав смілости голосно перечити йому. Тільки тихим, ледви чутним голосом замітив:

— Колиж бо біда в тім, що ми не птахи...

— Як треба, то козак мусить стати птахом! — Кричевський гукнув. — Зважте одно. Радзівілови ще ані сниться, що йдемо на него. Як не возьмемо з собою великого табору, то наш похід буде скорший від лету вістий про нас. Саме того, що наш похід буде скорий, і, сякий чи такий буде його кінець, скоро скінчиться, нам непотрібний великий запас. На тих пару днів досить буде того, що кождий з нас приторочить до кульбаки. До Річиці такий запас вистане. Під Річицею вже буде непотрібний, бо або ляжемо головами, або заберемо запас Литовців.

Промова Кричевського одушевила і розгорячила всіх, не виключаючи Лянівського. І він зрозумів, що наглим і неожиданим наскоком від півночи можнаби литовський табор взяти самою шаблею. Всі старшини одобрили плян Кричевського і зараз розійшлися до своїх війск, щоби означеною чергою пісками понад Припятю повести їх до Бабич, де овруцький полк Івана Бруяки вже, як міг, підготовив переправу через ріку і майже непрохідні багна. Перший пробрався на той бік полк Бруяки і став посуватися вперед як аванґарда. За ним ступав Хотольський, отаман вибраного лицарства, що було неначе ґвардією Кричевського. За ними йшли инші полки і прапори. Навпослід посувався невеличкий таборик малих возів з харчами, порохом і чотирма гарматками. Сим таборіком війско цілком не вязалося. Міг таборик поспішати за війском, то війско користало з везеного запасу. Колиж прийшов шлях, яким таборови тяжко було йти скоро, то лишався позаду. Кождий козак мав тридневий запас і кождої днини доповняв його. Як під рукою був таборик, то з військового запасу; як по дорозі були які оселі, то давали люди. Запасом для коний війско не потребувало журитися, бо скрізь, куди йшли, паші було до схочу.

* * *

Саме тоді, коли Кричевський дістав письмо від Хмельницького, до литовського гетьмана прийшов лист, в котрім польський король взивав його, щоби не волоководив, а негайно ішов на козаків. Не знаючи нічо, про се, що в Чорнобилю і взагалі здовж Припяті стоїть звиш двацятьтисячне війско Кричевського, военна Рада Литовців рішила йти на Лоїв, відтам вдарити на Подобайла і, розбивши його, йти далі. Радзівіл вислав на провідни в сторону Припяті роту Ложецького і литовська армія вийшла з Річиці. Се було саме тоді, коли армія Кричевського ладилася перейти на той бік Припяті. Литовська ґармата і кіннота ішли берегом Дніпра під проводом самого Радзівіла. Рівнобіжно до них піхота плила байдаками. В Річиці був великий запас, якого Радзівіл не міг взяти з собою. Для охорони сего запасу князь полишив сильний ґарнізон під командою Німця Шварцгофа. Три милі перед Лоєвом князь спинив похід. Заки вдарить на Подобайла, йому треба було оглянути околицю, і, що дасться, провідати про табор Подобайла. Щоби яка несподіванка не прийшла з заходу, князь вислав на провіди в сторону Мозиря підізд під проводом поручника Павші.

Литовський гетьман був одним з тих отаманів, що як вже самі вирушили на чолі свого війска, то намагаються самі складати весь плян баталії до найменших подробиць. І він не покладався виключно на вісти, принесені підіздами і звідунами, але по змозі силкувався наочно бачити все те, що, обмірковуючи плян баталії, треба було знати. Радзівіл взяв кілька прапорів кінноти і пустився далі на Лоїв. Дорога йшла правим (західним) берегом Дніпра. То край саміської ріки, то подальше лугами, лісами, полями. Без ніякої пригоди виїхали з ліса на лоївські поля й сіножати. Перед ними ліворуч, при самім Дніпрі згарища спаленого Подобайлом Лоєва. Звідуни вислані князем до тих згарищ, не знайшли там живої душі. Зате по тім боці ріки кишить людьми. Се, очевидно, козаки Подобайла. По такім звіті звідунів Радзівіл частину своїх їздців розкинув на краю ліса, частину вислав на той бік долини поза Лоїв. Так обезпечивши себе від всякої несподіванки, з рештою війска пустився до Лоєва.

Ледви їздці висипалися з ліса, по тім боці Дніпра гукнула гармата... Ще заки Радзівіл виринув з ліса, Подобайло вже знав, що на Лоїв іде підізд литовської армії. Про се звістили його козацькі звідуни розкинені в лісах. Гарматним стрілом хотів лиш показати Литовцям, що козаки не сплять. Куля перелетіла ріку, але впала, не досягнувши їздців. Радзівіл зі своїми вїхав в згарища і підїхав аж до спаленого замку на березі Дніпра. По тім боці, троха висше ліворуч вливає в Дніпро ріка Сож. В клині між закрутами Сожі і Дніпром був сильно укріплений табор Подобайла. Здовж Дніпра стояли густі козацькі патрулі. Їх цілю було не впустити на беріг Радзівілових вояків.

(Дальше буде)

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩО ПИШУТЬ З НАШИХ РІДНИХ СІЛ.

Громадянин Г. Сушко з Клівленд, О., одержав з рідного села Утіхович, повіт Перемишляни, листа, з якого можна довідатися, як підноситься наше українське село навіть серед тих важких відносин, серед яких йому доводиться жити під Польщею.

З того листа подаємо слідуюче:

У нас в селі при кооперативі зорганізувалася молочарня. Маємо велику машину (центрифуґу, а по українськи кружлівку) до відбирання сметанки. На годину відбирає 300 літрів молока. А що ми доперва початкові молочарі й не маємо ще доброго уложення, — тож відбираємо ледви 100 літрів. — Члени кооперативи приносять молоко (хто кільки хоче) — яке пускається на кружлівку й відбирається сметанку. Сметанку збирається для спілки, — а молоко худе (без сметанки — люди забирають собі до дому. Через два дні маємо все около 25 літрів сметанки. Її відсилаємо що другий день до Ладанець, а там є збірник сметанок з других сіл. Там виробляють масло. (В літі робили 120 кг. масла — тепер ледви половину!) Масло відсилають до Львова, а відтам всі масла відсилають до Німеччини, до міста Берліна, де беруть добрі гроші. (Нині беруть майже 1 дол. за 1 кільоґрам).

Запитаєте, який інтерес мають люди, що дають молоко — чи там сметанку. Ось він: У нас платиться за одну літру молока 25 сотиків. Тимчасом **за сметанку саму бере господиня** від одної літри молока **28 сотиків і забирає собі назад все чисте молоко,** яке можна зісти (як привичаїться чоловік) або робити з него сир. А що за чисте молоко рахується 8 сотиків — тож виходить **1 літра молока враз зі сметанкою 36 сотиків.** Отже господиня замісць за одну літру брати 25 сотиків, бере 36. Але то не кінець. Ви знаєте, що у нас не мають де продати молока — тому роблять самі масло, але що то масло зі складаного молока, тож платять за нього тепер 4 золоті, а масло зі сметанки з крижівки платиться у нас на селі 7 золотих. З сего бачите, — що господині, віддаючи своє молоко до молочарні, роблять лише добрий інтерес. (Додам ще, що чим дорозше продасться масло, то і більше платять за сметанку). Так отже у нас є така молочарня, і я тепер все мушу бути при відбиранню сметанки та мушу все записувати. Буду мір когось другого на своє місце поставити, але треба передом підовчити і молочаря і книговодця, щоби могли самі це вести.

Вже то саме, що ми при кооперативі заложили молочарню, показує Вам, що наша кооператива не упадає. Сего року, як показують мені рахунки, по заплаченню всіх видатків будемо мати около **тисячі золотих чистого зарібку.** А коли Вам ще скажу, що нас того року на 300 золотих обікрав склепар (син Михайла Чайковського, муляра), то ми маємо таки добрий чистий заробок. Чайковський ґарантував нам, а що не хотів віддати браку, ми перенесли кооперативу до Атанасової хати, взяли за склепаря дівчину Миханька столяра, а він дав нам на 600 золотих вексель, на випадок крадіжи яко ґарантію, а Чайковського заскаржили до суду. Вже був оден термін, — але ще не скінчилася справа, бо я і ревізори будемо мусіли ще свідчити в суді. Буде мусів заплатити і наше не пропаде. Також і люди троха поправляються. Тому місяць зійшлися люди до громадської хати до читальні і тоді вписалося до читальні і кооперативи нових 25 членів. Але до вчора зложили уділи тільки вісьмох, тож лише їх ми уважаємо дотепер як членів. Ну, але покищо і люди так поправилися, що ходять тепер більше до склепу купувати. Є тільки кількох впертих, що скорше далися би повісити ніж би до склепу пішли. Бояться бідаки, щоби Нахман не збанкротував. Але Нахман бідака геть вже носа спустив. Я стараюся через наших послів о трафіку для нашої кооперативи, — а що тепер трафіку має Нахман, отже ми відібрали би її йому, — тому він дуже тепер сумує. Але добре йому так, найби був передтим так дуже не дер носа, та так людий не обдирав. Кажуть вже його приятелі, що він хоче вже все продавати і їхати до Бібрки або до Роґатина. Щаслива йому дорога!

Отже, Любий Гавриле, будьте і Ви та і всі другі спокійні про нашу кооперативу. Як вона перебувала дотепер, то і дальше буде істнувати. Лише тепер не конче добрим оком дивляться на наші кооперативи наші господарі, наші опікуни непрошені! Але ми собі нічо з того не робимо, бо так ми як і вони знають, що чим ми сильнійші робимося та богатші, то ми і для них страшніші Ви пишите, що Вам було дуже неприємно, коли Ви читали про все те, що діялось у нас на 1-го листопада по наших містах та у Львові. Ви в своїх американських ґазетах мали понаписувано певно богато брехні. А ті брехні були вписані у польських або чужих — а нам ворожих ґазетах. Ви не смутіться! Чим гірше тут нас тиснуть, — тим ми станемо більш завзятими, а наші сусіди роблять собі з нас гірших ворогів. А що нас арештують та нищать, то знаєте, що де рубають дрова, там летять тріски. Перебув наш нарід неодно горе, перебуде і те, що тепер діється.

Провідник у горах.

Прошу бути тут обережним, щоби не впасти в отсю пропасть. Та колиб хто впав, то як падатиме біля того шпиля, хай гляне вправо, бо відтам дуже гарний краєвид.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Ф. Ш., Гартфорд, Конн. Ваші заповіди мають багато рації, але до друку не надаються.

М. Н., Вунсакет, Р. Ай. Не надійтеся від бика молока, а від вшехпольської шмати розуму. Все це, що пише та ґазета про зїзд в Берліні, видумка.

С. Б., Ню Йорк, Н. Й. Ми не висилаємо на боротьби спеціяльних репортерів, тому годі нам подавати звіти за кождим разом і то сейчас по боротьбі.

П. Г., Ню Йорк, Н. Й. Пишете нечитко, баламутно, не подумавши передом про те, що хочете осягнути своїм писанням. Тому не надається до друку.

Е. Ж., Ню Йорк, Н. Й. Коли Ви уважаєте природним, що за хліб можна перевернутися за 24 години з українського „артіста" в русского „актіора", так Вам нічого спорити з голосом д. Стеткевича, бо Він іншої думки.

А. Г., Ансонія, Конн. Радимо писати Вам спомини з війни прозою, а не віршами.

СПРОСТОВАННЯ.

Бруклин, Н. Й. В ч. 20 „Свободи" поміщено звіт з протестаційного віча, влаштованого Укр. Демократичним Клюбом. До Обєднання вислано тоді $58.55 і $25 на революційний фонд, разом $83.55.

Волліменсет, Масс. В ч. 6 „Свободи" між жертводавцями бракує: Григорий Довгань $5.

Йонґставн, О. В звіті Обєднання за жовтень подано, що місцевість Жірард, О., вислала на край $424. Жірард це тільки дільниця міста Йонґставн. Жертва повинна бути зарахована до міста Йонґставн, О.

Щирий.

Чи ти ґратулював Івановським з нагоди вінчання?
— Я не фарисей.

ПОЗІР! ЧЕСТЕР, ПА.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, відділ 156 Українського Народного Союза

— устроюється —

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 2-ГО ЛЮТОГО 1929 РОКУ

В РУСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 620 MORTON AVENUE, CHESTER, PA.

Дорогі Браття і Сестри! Після українського звичаю вже Свята Різдвяні перейшли. Тепер якраз пора забавитися. Тому комітет висше згаданого Товариства докладає всіх сил, щоби вдоволити гостей. Тому просимо всіх з Іст Честер і Савт Честер прийти і забавитися разом. Буде перворядна музика, смачна перекуска і солодкі напитки. Хто прийде певно не пожалує, за що ручить — **Комітет Балевий.** 24

ПОЗІР! АЛЕНТАВН І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ СПІВ. ТОВАРИСТВА ІМ. ЛИСЕНКА

— відограється —

„БОНДАРІВНА"

драма в 4-ох діях, а 5 відслонах.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3-ГО ЛЮТОГО 1929 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ, 803 N. FRONT ST., ALLENTOWN, PA.

Початок в годині 7-ій вечером. — Вступ 50 центів.

В ролях виступатимуть: Василь Процик, В. Гайдай, Т. Божко, М. Великанич, І. Пелехович, В. Пипюк, М. Олесь, К. Шабат, М. Пельо, А. Колодій, А. Максимяк, І. Макара, Е. Пипюк, М. Гришко, М. Пашко.

Запорожці, народ, дівчата і челядь двірська.

Діється в XVII століттю.

Громадяни! Драма Бондарівна це історична картина, тому проситься о численну участи. 24,6

Управитель Гр. Пипюк.

ПОЗІР! НОРТГЕМПТОН І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3-ГО ЛЮТОГО 1929 РОКУ

в годині 7-мій вечером

В ГАЛИ ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ МІСЦЕВИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ГУРТОК

— відограє представлення —

НАЙМИТ

Драма на 5 дій. Наслідки світової війни. Твір Дм. Тягнигоре.

Приходьте численно подивитися на сю зворушуючу драму.

24 Заряд Амат. Гуртка.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

—o—

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.

Нема то, як Лемки.

Чи старі чи молоді, однаковий в них дух козацький. Вже з маленьку виховують своїх дітей у щирім українськім національнім дусі навіть тут, де наш нарід здається розливати в американськім морю. Завзятість та жертволюбимість для свого поневоленого народу в них ще не пригасла, але горить в повнім розгоні. Якеб не було підприємство, коли лише українське, там Лемка найдете. Лемко не скаже: „Е, що там баль! Якби яка штука, то я пішов би подивитися", — бо Лемко знає, що баль має менше розходів, тому більша користь для краю. Лемко не скаже: „Нехай іде на баль тсй, що хоче скакати" — бо Лемко хоч не скаче, то зате його цент приносить велику користь для старого краю. І Лемко знає центи щадити, але і знає розумно їх пустити. Чи всі такі Лемки, як тут, не знаю, бо я Подоляк, тому нехай хтось більше про них напише, або ви, Лемки-Браття, самі відозвіться.

Коли дня 20 січня бр. св. Юрія, від. 160 У. Н. С., давало баль на дохід політичних вязнів, то публики було мало, хотяй день був гарний. Однак ті, що прибули, між котрими не бракувало і родини Лемків, прибули не то, щоби гуляти, лише щоби своїм центом оживити духа, загріти серця тих братів наших, що гинуть від морозу, в темних замерзлих ляцьких тюрмах: Ті що зійшлися, старались, щоби сей баль випав з як найбільшим успіхом і зиском для наших братів вязнів. Балевий Комітет постарався о букет штучних рож, освітлених електричними жарівками, котрі принесли чистого зиску 19.00 долярів. Рожі припали молоденькій дівчинці О. Париляк (Лемкині). Коли їй давали ті рожі, то вона сказала: „Хай і се іде на тих бідних наших вязнів". І сей ще дарунок приніс $6.75 більше, лише через се, що мати виховала її в такім щирім українськім патріотичнім дусі. Слава і честь Тобі, Мати Лемкине, що виховала таку гарну і щиру українську дитину. Хай Твій примір відібється в серцях всіх наших українських материй. Хай сей щирий спомин Твоєї любови до свого народу полине далеко за Сян Твій любий і загріє серця всіх наших братів Лемків, котрі нетерпеливо ждуть хвилі повстання українського народу, щоб очистити рідну землю з мазурщини, та поставити вічний сильний кордон, боронений нашими славними Лемками.

Подоляк.

—o—

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Протестаційне віче.

Заходом Українсько-Американського Горожанського Клюбу і товариств відділів Українського Народного Союза скликано на день 25 грудня м. р. протестаційне віче проти ляцьких звірств, що мали місце у Львові у листопадові дні. До ведення віча покликано о. Е. Сидоряка, а на секретарів Олексу Шмокалюка і Гавриїла Туркевича. Предсідатель передав зібраним громадянам вістину з цих страшних знущань, які переживають наші браття під ляцьким канчуком. Над тим отворилася дискусія. Забирали голоси Антін Яворський, Олекса Шмокалюк, Михайло Дзедзух, Гавриїл Туркевич і другі. По сім ухвалено вислати чотири протестаційні резолюції: до секретаря стейту Келоґа, до Ліґи Націй в Женеві, до німецького міністра Штреземана і до Польщі.

Відтак переведено збірку на покриття коштів і на боевий фонд.

По 5 долярів жертвували: В. Яриш, гість з Ром, Н. Й.; по 2 дол.: О. Шкляренко, Н. Кіт, Г. Туркевич; по 1 дол.: П. Фірман, М. Клюсик, М. Дзедзух, Л. Залецький, о. Е. Сидоряк, С. Козуб, В. Каній, А. Ґіба, М. Даньків, В. Дячук, Д. Мацко, Л. Кіт, П. Паньчишин, А. Яворський, І. Захарко, Я. Гайдук, В. Осухівський, І. Камінюк, О. Шмокалюк, М. Маламон, Анастазія Костів, Д. Кіт, В. Прибитень; по 50 цнт.: Г. Федорук, Т. Андрусишин, Т. Велич; Й. Маринюк 25 центів.

Разом зібрано 35 долярів і 75 центів.

Розходу було: на покриття коштів 7 дол. і 77 цнт., а 28 долярів вислано через Обєднання на слідуючі цілі: 3 доляри на передплату часопису „Сурма", 20 дол. на боевий фонд, а 5 дол. на пресовий фонд „Сурми".

Секретар.

СКІЛЬКИ ГОРОЖАН МАЄ БОЛГАРІЯ.

Згідно з останнім переписом населення в Болгарії є 5,484,-143. З того 79 процент жиє на селі з управи ріллі, 21 процент жиє в місті. Все більше людей переселюється з гір на рівнини, бо там знаходить більше засобів до життя. Гірські округи вилюднюються. Оселі в горах не зростають, декотрі навіть мають менше мешканців, як тому шість літ назад. Весь приріст населення припадає містам на долах.

ПАПА І ВОРОЖКА.

Богато біографів цікавилося життєм папи Пія Х., але ніодин із них не узгляднив одного вельми характеристичного явища, яким була у Ватикані монахиня Фрей, з якої окультистичних услуг користав нераз покійний папа. Черниця ця була частим гостем у Ватикані, де нераз ворожила будуччину головно з політичного життя. М. п. ворожка-черниця випророкувала смерть президента Карнота на кілька літ наперед, опісля атентат на італійського короля Гумберта. Ворожка дістала від папи в 50-літні роковини своїх уродин власноручний лист папи з подякою і найвищими похвалами.

Lehigh Valley Excursion

to Wilkes-Barre and Scranton

$3.60 Round Trip

Sunday, FEBRUARY 3rd

Special Train

Lv. Hudson Terminal 12 Midnight; Jersey City (Exchange Pl. Sta.) 12.20 A. M.; Lv. Newark (Elizabeth & Meeker Aves.) 12.45 A. M. Ret. Lv. Scranton 5.30 P. M.; Wilkes-Barre 6.30 P. M.

Similar Excursion Sunday, March 17.

Білети в Exchange Place або Journal Square. Телефон Інформаційного Бюра Montgomery 7000, or Cortlandt 2328

УВАГА! УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

Артист-балетмайстер ВАСИЛЬ АВРАМЕНКО отворив у Ню Йорку

ШКОЛУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТАНКІВ

Систематичне навчання починається з дня 1-го лютого 1929 р. і буде провадитися два рази в тиждень в салі „Stuyvesant Casino", 140-142 Second Avenue, New York City, в дні: в ПЯТНИЦЮ: діти від 5 год. пополудні, дорослі від 8 год. вечер, і в НЕДІЛЮ: від 2 до 5 год. пополудні.

До школи приймаються всі Українці незалежно від їх релігійних та політичних переконань; діти від 6 літ вгору, дорослі до 40 літ і більше.

Українці! Спішіть вписатися до школи, де Ви й Ваші діти навчаться прекрасних наших танків на честь Вам — на славу України!

Вписи приймаються до дня 10-го лютого 1929 р.: а) в Укр. Базарі „Сурма", 103 Евеню А.; б) у п. Кнігиницького, 30 Іст 7-ма вул., телефон: Орчард 8968; і в) при школі танків підчас науки. — Адміністрація. 23-8

ДО АМЕРИКИ! Без ріжниці, чи Ви є американським горожанином, чи ні, Ваша жена і діти можуть приїхати до Америки. То саме відноситься до фармерських робітників. Продаємо шифкарти до всіх частей світа. Полагоджуємо всякі старокраєві і американські справи. Спорядження контракти купна і продажі, повновласти і т. п. Вишукуємо дати приїзду до Америки і назви кораблів.

ДОЛЯРИ ДО КРАЮ

пересилаємо почтою і телеграфічно по найтаньшій ціні.

ЛОТИ І ДОМИ

продаємо по дуже приступній ціні в першій українській оселі НОВА УКРАЇНА, Н. ДЖ.

По близші інформації заходіть або пишіть до нашого офісу:

THE GLOBE SERVICE CORPORATION

30 EAST 7th STREET, NEW YORK CITY,

Корпорація знаходиться під зарядом:

КАЛИНА ЛИСЮК, голова дирекції.

Т. І. ГРИЦЕЙ, президент.
В. КНІГИНИЦЬКИЙ, касієр.
Д. ГАЛИЧИН, секретар.

Dr. N. M. HNATYSHYN

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ

2191 PROFESSOR ST., CLEVELAND, OHIO.

Телефон офісу: ATLANTIC 2054.

НАЙНОВІЙШІ З НОВИХ РЕКОРДИ

КОЛЮМБІЇ

КОЛОМИЯ НЕ ПОМИЯ — Ч. 1, 12-цалева, відограв Гуменюк
КОЛОМИЙКА НА ВЕСІЛЛЮ — Ч. II, відограв Гуменюк.

27164 ЗАПОРОЖЕЦЬ, полька.
10" ТАНЕЦЬ НА ВИГОНІ. — Орхестра Гуменюка

27165 ТАНЦЮВАЛА РИБА З РАКОМ. — Ділов.
10" СПИТЬ ЖІНКА І НЕ ЧУЄ. — Ділов.

НОВІ І СТАРІ РЕКОРДИ ЕВГЕНА ЖУКОВСЬКОГО:

27163 Щаслива / Люлька-Файка.
70008 Ярмарок в Бродах, в 2-ох частях.
27158 Було та нема / Наш Хаїм щоб здоров.
27156 На фармі. / Брехня.
27149 Вдовиця / Старий, як малий.
27152 Алелуя я бом. / Стація: Зімна Вода.
27072 Не женися, сину. / Старість не радість.
27076 Ой мати, мати, москаль в хаті / Ой піду я лугом, лугом.
27059 Коза Дереза / Велика память.
27082 Лист з краю / Волокита.
27099 Майкові троблі / Диктом дактом.
27083 Що грубе то добре / Зрадниця.
27090 Молотник. / Змарнів я.
27101 Розвід / Забудькуватий.
27053 Ой дриг, дриг. / Ой поїхав дід по раки.
27074 Там на горі крута вежа. / Ой віди гора.

Тепер як раз пора мати і грати богато рекордів. Бути веселим то інфлюенца не вчепиться. Тому повищі рекорди специяльно рекомендується для тих, що люблять чим не будь гризтися. Ті рекорди їх розвеселять напевно. (Увага: Для дітей не рекомендуємо, лиш для дорослих). Хто возьме нараз 10 рекордів дістане стінний календар на рік 1929 ДАРОМ.

SURMA, 103 AVE. A, NEW YORK, N. Y.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

АСТОРІЯ, ЛОНГ АЙЛЕНД, Н. Й.

Збірка і коляда на край.

На вечерку, урядженім асторійською жіночою громадою дня 29. листопада 1928 р. зібралось в домі підписаної більше число гостей, забавляючись весело. Підчас забави пані Задорецька пригадала зібраним гостям за Дім Інвалідів у Львові і просила, щоби присутні гості на сю ціль щось зложили. Збіркою занялось кількох жінок з громади, а жертвували слідуючі: По 5 дол.: Д. Бурдиґа, М. Ґалан; І. Сидор 3 дол.; по 2 дол.: Т. Бернадський, П. Задорецький, С. Кривень, В. Якимицький, І. Підгірний, Н. Табака, С. Михлів, А. Максимович; по 1 дол.: А. Захарчук, Д. Симбай, М. Грицишин, П. Лемко, Г. Василик, Р. Фенчинський, П. Басараб, В. Яців і М. Мельник. Зібрано разом 38 дол. Одначе жіноча громада хотіла вислати 100 дол. до краю, і щоби доповнити сю квоту, — громада на своїх місячних зборах перед святами ухвалила вислати своїх членів по Асторії з колядою.

Колядувати ходили слідуючі жінки: Табака, Ґалан, Лешко, Василик, Марків, Михлів, Задорецька, Якимицька, Гуменчук, і Підгірна.

На коляду зложили слідуючі по 5 дол.: Бурдиґа, Сембайм, і Череватюк; п-ні Верначька 3 дол.; по 2 дол.: Савка, Кубарик, Кривень, Мартин, Драла, Гуменчук, Старановський, Терпляк, Загоруйко, Підгірний, Грицишин, Захарчук, Лабяк, Заровенний, Сидор, Микитин, Гладкий, Гаврилець; Т. Рудик 1 дол. 50 цнт.; по долярови: Ґалан, Табака, Михлів, Пшенишняк, Живчевський, Яваш, Возьний, Бунько, Сестри В. В. з Дитмарс, Василик, Ливенець, Микитин, Ґалан, Климишин, Якимицький, Задорецький, Лешко, Пукіш, Марко, Бобель, Ліщак, Литвин, Фединич, Федорців, Дзундза, Олексин, Микитин, Московіта, Курик, Цимбал, Барнич; К. Турчак 50 центів. Разом з коляди прийшло 87 дол.; з вечерку було 38 дол., що робить разом суму 125 долярів.

Всі гроші вислано через Обєднанне до краю і розділено як слідує: 100 на Дім Інвалідів у Львові, 13 долярів на Рідну Школу, а 12 долярів на сироти в краю.

Наша асторійська громада ще не велика в порівнанню з другими громадами, отже і наші жертви може не такі великі як з інших громад. Але коли би наше жіноцтво по цілій Америці хоть трохи занялось працею і збіркою на таке гарне діло як Дім Інвалідів у Львові, то сих 10.000 долярів, котрі Обєднанне старається зібрати, можна би зібрати в дуже короткім часі.

Ми, жінки асторійської громади, відзиваємося до Вас, жінки з тих громад, що ще не зложили по сто долярів на дім наших нещасливих інвалідів, щоб Ви помогли докінчити зачате діло, щоби ті, котрі боролись за свою і нашу вітчину, не потребували просити захисту у чужих, але мали свій власний дах над головою і кусник хліба на старі літа.

При сій нагоді пригадуємо всім тим українським жінкам з Асторії, котрі ще не вписались до нашої громади, щоби прийшли і злучилися разом з нами, бо чим більша буде наша громада, тим більша і видатнійша буде наша праця. Не забувайте, що в організації сила.

За Жіночу Українську Громаду в Асторії:

Анна Бурдиґа, предсідателька.

— Кажуть, що жонаті довше жиють ніж нежонаті.

— О ні. Це їм лише так здається, що вони довше жиють.

ВІДОЗВА ВСЕПРОФЕСІЙНОГО РОБІТНИЧОГО СОЮЗА В Ч. С. Р.

Минає девять літ великої нашої трагедії, коли українські революційні армії під натиском ворожих, диких орд полишили рідну землю, залиту кровю і сльозами...

Ріжними шляхами розбрилися українські сини по чужих землях, опинившись за колючими дротами в таборах інтернованих, де мучені голодом, холодом та ріжними пошестями встелили трупом таборові цвинтарі...

Після розвязання таборів розсипалися по всіх закутках, збільшуючи кадри безробітних, аби не вмерти з голоду, приймаючи ту найгіршу роботу, на яку не йшов жадний з місцевих робітників.

В Чехословаччині таким-же шляхом і в такому-ж становищі опинилися десятки тисяч борців за волю українського народу. В угільних копальнях в сільському господарстві, в каменоломах за мізерну платню, що часто не вистарчає навіть на харч, виконують вони тяжку працю не маючи ні захисту, ні порятунку. Змучені тугою за Батьківщиною, зневірені без надії в майбутне, коротали тяжкі хвилі вигнання. Тимчасом ворог панує на наших землях, нищить морально і фізично наш народ; на поворот до краю немає в ближчому часі найменших виглядів.

Час минає. І ось твердіща, свідоміща частина українського робітництва шукає порятунку для себе і для своїх братів. Але... порятунок не можливий для розпилених, мов пісок людей. Перша задача — єдність, організація. Так лише в лютому 1928 року вдається поодиноким ґрупкам українського робітництва навязати межи собою звязки. Обговорюється справа орґанізації, яка би взяла в опіку правну духовну і матеріяльну українське робітництво в Чехословаччині. Закладається орґанізаційний комітет, який протягом 5 місяців переводить орґанізаційну працю і звязує сотні українського робітництва з ріжних закутків ЧСР. 8. липня м. р. відбувається в Празі делеґатський зїзд представників більше ніж 500 українських робітників, на якому ухвалюється організацію „Українського Всепрофесійного Робітничого Союза" та обирається законні керуючі органи. Стан зневіри, розлуки, безрадности змінюється в надію, віру, енерґію і завзяття. На сьогоднішний день „Український Всепрофесійний Робітничий Союз" істнує як правна, державно-узнана не політична національно-професійна орґанізація, що має своєю метою всебічний захист українського робітництва всіх фахів на території ЧСР. В ріжних містах Чехословаччини (на Словаччині й Підкарпаттю) утворено 15 відділів УВРС. Переведено велику культурно-освітню працю: орґанізовано бібліотеки, читальні, ощадно-позичкові каси, каси хорих, організуються дитячі шкілки, утворюється кооператива, готовимось до друку робітничого часопису „Українського Робітника". Вся ця велика праця переводиться на мозолисті копійки самого робітництва. Яка велика жертвенність виявляється ними, служить той факт, що пересічний денний заробіток робітника в ЧСР виносить 20 кор. ч. (60—70 центів). З цього заробітку члени УВРС платять касу хорих, 5 кор. ч. членських внесків, до ощадно-позичкової каси і инше.

Велика і тяжка робота стоїть перед союзом. Потрібно сил, засобів і великої енерґії створити міцну моральну і матеріяльно орґанізацію, якаби врятувала від моральної і фізичної смерти українських синів, що активно боролися за визволення нашого народу. Одначе послідними політичними подіями (атентат на польського консуля в Празі, кріваві демонстрації в Галичині — тяжко відбилися на праці УВРС та є великою загрозою і зовсім її знищити. Польський уряд жадає від Чехословаччини ліквідації всіх українських орґанізацій та установ. Це означило би довершення нашої трагедії, бо тисячі українського робітництва було би викинуто або в руки польських катів, або змушено йти в світ і знову починати пробивати тяжкий тернистий шлях свого нужденного істнування.

Управа Українського Всепрофесійного Робітничого Союзу разом з Українським Комітетом ЧСР вживають всіх заходів, аби запобігти цій великій катастрофі. Одначе безсумнівним для нас є той факт, що чи тепер чи через рік ми будемо змушені шукати собі иншого притулку. Безробіття, обмеження видачі дозволу на побут в ЧСР є сегодня щоденним явищем, яке змушує українських робітників-іміґрантів або скоритися польському катови, або йти в світ за очі. Шукаючи місця, куди би могли направитись і знайти собі захист українські вигнанці, наші очі звертаються до нового світу — Америки й Канади. В инших країнах, де панує безробіття, фінансові кризи, наші робітники не знайдуть собі притулку. Знаємо, з якими труднощами звязана справа переселення до Канади та Америки, знаємо, що самі цих труднощів ми ніколи не поборемо. Наша надія на Вашу братерську поміч.

Ми знаємо, з якою жертвенністю відноситесь Ви до кождого нещастя нашого народу. Чи повінь, чи голод, чи яка инша стихія — Ви завше першими спішите з допомогою чесно і гідно виконувати свій національний обовязок.

Ми віримо, що Ви й тепер, довідавшись про ці страждання частини нашого народу, яка в свій час не жалувала ні здоровля, ні сил, ані навіть життя для справи визволення українського народу, яка й тепер цього не шкодує, бо терпить великі страждання лише тому, що не хоче скоритися перед ворогом, не хоче узнати його влади і свою присутністю перед очима світу демонструє цю непокору і неправне загарбовання ворогами нашого добра, нашої Землі, — прийдете в час і до нас з Вашою братерською помічю. Отже для українського робітництва, що не зможе залишитися в ЧСР або повернути до краю, необхідне утворення спеціяльного фонду на видачу позичок і допомог віддіджаючим до Америки та Канади, потрібне здобуття дозволів на вїзд, а для тих, що залишаться в Чехословаччині — моральна й матеріяльна поміч для скріплення молодої ще національно-професійної орґанізації, яка при злиденному матеріяльному стані українського робітництва не зможе вдержатися їх власними силами.

Звертаємося до Вас, аби Ви повідомили про це всіх Ваших членів і по мірі Ваших сил допомогли нам у виконанню нашого завдання. Просимо у Вашій пресі надрукувати заклик до всіх українських громадян в Америці та Канаді без ріжниці політичних переконань во імя виконання національного обовязку прийти з допомогою гинучим своїм братам. Хто лише може, чи робітник, чи фармер, чи урядник, чи священик — дістати дозвіл для одного, для двох Українців з ЧСР, хто лише може дати чи позичити якийсь гріш на переїзд, най в міру своїх сил це зробить. Вам на місци видніше, як ліпше орґанізувати допомогову справу переїзду, а тому ми обмежуємося лише оцим нашим закликом-благанням і чекаємо від Вас як найскоршої відповіди і помочи.

З правдивою пошаною.

За Український Всепроф. Робітн. Союз в ЧСР:

Н. Будько, голова Союзу;
Л. Клименко, містоголова;
Проф. В. Омельченко, голова Ревізійної Комісії;
Г. Клименко,
І. Журжа, члени Управи.

ВЕЛИКА СЕНЗАЦІЙНА БОРОТЬБА
Душитель ЛЮЇС проти ЗАЛІЗНЯКА

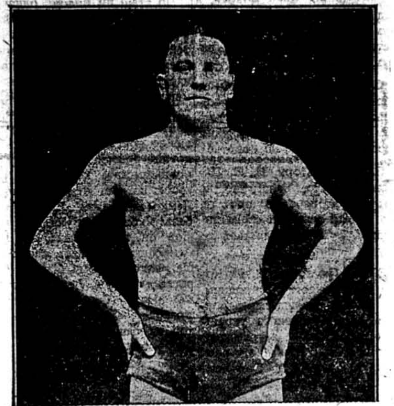

Це буде надзвичайна боротьба. Цілий рік Пфефер старався, щоби дістати Душителя на боротьбу, але він цілий час занятий. Минувшого тижня Люїс положив Ґардіного в Медісон Сквер Ґарден. Пфефер післав домагання через Атлетичну Комісію, щоби Люїс приняв визов Залізняка на боротьбу до побіди. Пфефер згодився заплатити Люїсови $5,000 після довших переговорів. Душитель приняв визов і підписав контракт.

Боротьба назначена на

ЧЕТВЕР, ДНЯ 31-ГО СІЧНЯ 1929 РОКУ

В СТАР КАСИНО, 107 вул. і Лексінґтон-Ав., НЮ ЙОРК, Н. Й

ПОЧАТОК 8.15 ВЕЧЕРОМ. — ТИКЕТИ ПО $1.00 І ВИСШЕ.

Люїса знає в Америці кожна дитина і він числиться найкращим борцем Америки.

Також буде боротись матрос **КИРИЛЕНКО** проти **НАЙБІРҐА, ҐАРДІНІ** з **ҐРОБМАЄРОМ, ВЛАДЕК ЗБИШКО** проти **КАПЛАНА** і **ДЕВІТО** з **ВОКЕРОМ.**

Не забувайте: **ЧЕТВЕР, 31-го СІЧНЯ.**

Дороговказ: Брати 3-тої Евені елевейтор до 106 вул., або Лексінґтон Ев. собвей до 104 вул.

ЖАК ПФЕФЕР, менаджер.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Подається до відома членам Тов. ім. Т. Шевченка, що місячні збори відбудуться в суботу 2. лютого, в годині 7.30 вечером під ч. 435 Мен ул. На ці збори кождий член повинен обовязково явитись, бо є важні справи. Член, котрий не заплатить своєї вкладки через два місяці, буде суспендований. Дальше, член не сміє передавати своєї вкладки, бо за передану вкладку товариство не відповідає. — В. Матвіяс, пр.; Гнат Ничка, кас.; М. Сас, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що надзвичайні збори відбудуться в неділю, 3. лютого, в год. 1-ій попол. в Укр. Нар. Домі в малій галі, в справі посвячення двох прапорів. З огляду, що посвячення відбудеться в неділю, 10. лютого, коли припадає місячний мітінґ, тому вкладки будеться збирати на надзвичайних зборах в неділю, 3. лютого. Кождий член мусить бути присутний на мітінґу під строгою карою. Рівнож повідомляється місцевих і позамісцевих членів, що на річних зборах вибрано отсей уряд на 1929 рік: В. Репужинський, голова; С. Морозович, заст.; Іван Бриняк, фін. секр.; Н. Задерецький, заст.; Мих. Гуль, рек. секр.; Ст. Качуровський, кас.; Задерецький, В. Гузіль і Лесь Данилко, контр. комісія; Юрчишин і Хмарик, надз. хорих; Ковталюк і Іван Жук, прапорчики. У справах товариства голоситися на адресу фін. секр. Іван Бриняк, 1912 Abbey Ave.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 3. лютого, в 2-ій годині пополудни, в льокали шкільним. Проситься усіх членів і членкинь прибути громадно на ці збори. Нових членів будеться принимати до Союза і Товариства без вступного. — П. Огар, пр.; Й. Брингілевич, кас.; М. Тершовський, секр.

ДЕРРИ, ПА. Сестр. Усп. Пресв. Діви Марії, від. 303, повідомляє своїх членкинь, що спеціяльний мітінґ відбудеться дня 10. лютого, в годині 1-ій, зараз по Сл. Божій, в Укр. Гали на Овен Евені. Будемо принимати нових членквкинь без оплати вступного, тому користайте з нагоди і вписуйтеся до сестриництва та забезпечте свою родину на випадок смерти, бо ніхто не знає, що його завтра чекає. — Кат. Королевят, предс.; Анна Кузємчак, кас.; Кат. Бейц, секр.

ЙОРКВІЛ, О. Тов. ім. І. Франка, від. 77, повідомляє, що уряд на 1929 рік є слідуючий: Андрій Волошин, предс.; Евстахій Яремцьо, заст.; Петро Головід, секр.; Микола Зарічний, заст.; Михайло Йоган, кас.; Йосиф Ясевич і Василь Яцейко, контр. комісія; Петро Федаш і Йосиф Заяць, доз. хорих. — Петро Головік, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрея, від. 128, вибрало на річнім мітінґу слідуючий уряд на 1929 рік: Мих. Шеничек, предс.; Петро Шуґайло, заст.; Волод. Каршень, секр.; Он. Зазуля, заст.; Михаїл Савчин, кас.; Мих. Кокотайло, заст.; Іван Шушла і Мих. Ющишин, контр. комісія; Мих. Кокотайло, до фани; Григ. Смола і Григ. Коваль, доз. хорих; Семен Хорощак, дверник. Мітінґи будуть відбуватись в другу неділю в місяци, в гали церковній, 2445 Іст 31. Стр. — В. Каршень, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Жін. Тов. Любов, від. 373, повідомляє своїх членкинь, що на спеціяльнім мітінґу дня 20. січня вибрано уряд на 1929 рік як слідує: Анна Ґромоцька, гол.; Марґарита Бартош, заст.; Параня Щупляк, кас.; Марія Литвицька, заст.; Текля Єзуско, секр.; Катер. Люпчин, заст.; Анна Кульчицька, Зофія Паращак і Текля Квасна, контр.; Агафія Чайковська, двер. Мітінґи будуть далі відбуватись в У. Н. Домі, 1523 Hickory St., друга неділя в місяці. — Текля Єзуско, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січові Стрільці, від. 44, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінґу в неділю, дня 9. грудня, вибрано новий уряд на 1929 рік: Стефан Кудрик, предс.; Василь Шишка, заст.; Андрій Чепеляк, секр.; Юрко Мичуда, заст.; Іван Вербицький, кас.; Григ. Загоруйко, заст.; Лука Демчук і Андрій Йосик, контрольори; Петро Дворник і Текля Антонюк, доглядачі хорих; Іван Чепеляк і Йосиф Назар, хорунжі. Мітінґи мають відбуватися в другу неділю в місяци, в гали церковній на Нюпорт Ев. — Андрій Чепеляк, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє всіх, що на річнім мітінґу вибрано слідуючий уряд на 1929 рік: Григорій Сайкевич, предс.; Яцко Митренко, заст.; Іван Добрянський, кас.; Олекса Шийка, заст.; Павло Саламаха, фін. секр.; Василь Хміль, заст.; Кирило Клапач, секр. рек.; Григорій Костик, заст.; Демко Хомин, Стах Зелінський і Олекса Шийка, контрольори; Микола Дзядик і Григорій Костик, доз. хорих; Петро Івануса, дверник; Данько Кесільовський, заст. Мітінґи відбуваються в трету неділю по першім. — Павло Саламаха, секр.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 3. лютого, зараз по Службі Божій, в гали церковній. Кождий член обовязаний прибути на сей мітінґ і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. На мітінґу роздасться календарі У. Н. Союза. — Василь Гонтарчик, предс.; Антін Боньчак, кас.; Андрій Боньчак, секретар.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє, що на річнім мітінґу 13. січня вибрано уряд на 1929 рік як слідує: Олекса Петришин, предс.; Петро Беркита, заст.; Йосиф Паславський, кас.; Павло Стадник, секр. фін.; Ігнатій Івашків, Григорій Решетар і Михайло Сеньків, контр. комісія; Мих. Думанський і Михайло Шевців, опікуни хорих для мущин; Каролина Паславська і Анна Шевців, опікунки хорих для женщин. Слідуючий мітінґ відбудеться дня 3-го лютого, в гали мітінґовій. Кождий член нехай явиться на тім мітінґу, бо є богато нових справ. На мітінґу роздасться календарі У. Н. Союза. Не забувайте на Сиротинець У. Н. Союза, бо не всі сповняють свій обовязок. — Олекса Петришин, предс.; Йосиф Паславський, кас.; Павло Стадник, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 2-го лютого, в год. 7. вечером, в гали Нар. Дому під ч. 72 Morris St. Кождий член повинен прибути на мітінґ, бо на тім мітінґу будеться роздавати календарі У. Н. Союза. Дальше, кождий член повинен заплатити свої вкладки на мітінґу, щоби не перешкаджати секретареви поза мітінґом при його праці, як також щоби не приносити до него додому, бо на то є місячний мітінґ і Товариство платить за галю за кождий мітінґ. Пригадується членам, що Тов. Український Клюб Поступовий принимає нових членів без вступного до товариства і до У. Н. Союза, а після річної ухвали товариство підвисшило запомогу хорих членів на $8.00 тижнево, тому кождий член повинен постаратися о нових членів і привести на мітінґ. — Антін Онисик, секр.

БОСТОН, МАСС. Відділ 238 подає до відома, що на річнім мітінґу 13. січня, по короткій дискусії, признано довіря старому урядови і вибрано його на слідуючий рік: Стефан Бойко, пр.; Йосиф Панас, кас.; Н. Давискиба, секр. В справа товариства належить відноситися до секретар N. Dawyskyba, 41 Rosewood St., або прийти на збори, які відбуваються що місяця в другу неділю по першім, на гали 136 Arlington St., Boston, Mass. Браття Українці і Українки, коли ви ще не є забезпечені, то ви повинні як найскорше вписатись до нашого славного Союза, бо ніхто не знає, що його завтра чекає. — Н. Давискиба, секр.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

КОМІТЕТ БУДОВИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

скликує

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, 3. ЛЮТОГО 1929 Р.

в годині 2-ій пополудни

В ГАЛИ ЦЕРКОВНІЙ

303 HUDSON AVE., ROCHESTER, N.Y.

Запрошується всю рочестерську громаду численно прибути. Комітет здасть справоздання про дотеперішну роботу.

Рівнож двох бесідників буде говорити якого дому рочестерська громада потребує і в який спосіб його збудувати. 24,6

Комітет У. Н. Дому.

При столі.

— Знаєте, я вмію відчитувати чужі гадки.

— Коли так, то не беріть мені зазле.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ в дуже важній справі Марії Шеліхевич, Агафії Чистопалко з роду Ярема, і Василя Колісника, походить з Плесковець, пов. Тернопіль. Хто би о них знав, або вони самі, прошу зголоситися до **МАРІЯ ЯРЕМЧУК з роду Черніхівських, 518 N. Front St., Allentown, Pa.** 23-4

ДЯКОУЧИТЕЛЬ Юрій Березинський пошукує місця лише при свідомій українській парохії, де є гарний хор або є спосібність заложити новий. Трудолюбивий, самотний, тверезий, характерний, добрий диріґент, скрипкар, учитель і режісер. Котра парохія потребувалаб такого, прошу ласкаво зголоситись на слідуючу адресу: **Geo. Berezinsky, P. O. Box 358, St. Clair, Pa.** 24-6

ПОТРЕБА ЛЮДЕЙ до продавання звіиок на лицо

С У Р М А

Звійки найлучшої якости. Хто раз їх почуе, купує. Голоситься листовно і особисто: 16—

SURMA BOOK & MUSIC CO.
103 AVENUE A, NEW YORK CITY.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ на 1929 р. з найновіших стінних календарів з святами на кождий день за $1. Оден календар 30 ц. Ілюстрований катальоґ висилається на бажання. **KULYNITCH Ptg. CO., 418 E. 9th St., NEW YORK, N. Y.**

НЕБУВАЛА НАГОДА.

Фарма 105 акрів землі, 7-румовий дім, 2 стодоли і стайня, гарний сад. 60 акрів управної землі. Дві милі від міста. Тепер ціна лише $1,600. Спішіться, пишіть сейчас: 14-25

ФАРМА, c/o SVOBODA,
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

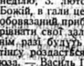

ПРОДАЄ ДОМИ В МІСТІ НЮ ЙОРКУ

Українська Фірма

S. FESOLOWICH & N. KOBZISTY, EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 16—

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

Feen-a-mint
The Laxative You Chew Like Gum
No Taste But the Mint
At Druggists—15c, 25c